

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): Adam Rendl

Název práce: Anglo-iránská ropná krize. USA, Velká Británie a iránská ropa, 1950-1953

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

Doc. PhDr. Vít Smetana, Ph.D.

– Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., Vlašská 9, 118 40, Praha 1

– vědecký pracovník a vedoucí Oddělení globálních konfliktů a jejich důsledků

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Adam Rendl se ve své bakalářské práci věnoval aktivitám Velké Británie a Spojených států na území Íránu v době tzv. ropného sporu. Analyzoval mnohostranné britské a později především klíčové americké zasahování do iránského politického procesu, jež vyvrcholilo přípravou a realizací operace *Ajax*, tj. svržení premiéra Mosaddeka. Dospěl nicméně k vyváženému závěru, že „bez široké palety Mosaddekových nepřátel by ji nebylo možné úspěšně provést“ (s. 32).

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Přestože jsem práci formálně vedl, měl jsem jen minimální možnost ovlivnit její podobu, protože autor téma zpracoval zcela sám, bez konzultací se mnou. Nicméně poté, co odevzdal první verzi práce v nevyhovující podobě, jsem mu doporučil k nastudování několik internetových edicí relevantních dokumentů na webové stránce National Security Archive. Jsem vlastně rád, že k finálnímu zpracování využil alespoň jeden z těchto dokumentů.

Autor nicméně své téma zpracoval na základě dostačujícího množství odborné literatury (plus jednoho dalšího dokumentu), s níž pracoval způsobem odpovídajícím požadavkům kladeným na bakalářské práce. Práce má logickou strukturu a jasně formulované závěry. Věcných omylů či nepřesností jsem v ní našel jen několik (kupříkladu nebylo podstatné, zda Kermit Roosevelt v létě 1953 vyčítal Deanu Achesonovi, že nebere komunistickou hrozbu dost vážně, protože ten už v té době několik měsíců nebyl státním tajemníkem – s. 25).

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Práce je po jazykové i formální stránce zpracována na solidní úrovni. Určité výhrady mám k používané terminologii: Autor kupříkladu opakovaně označuje americké politiky či diplomaty za „úředníky“ (s. 8, 14), rovněž by bylo vhodné vyhnout se expresivním výrazům (např. Britové zaměřující svou moc „na podporu šáha jako svého lokaje“ – s. 7). V případě důkladnější jazykové redakce bylo jistě možné odstranit zbytečné přebíhání v časech (např. s. 19), nekonzistenci v transkripci („Rašidiáni“, resp. „Rashidiani“ na jediné straně 29) i gramatické chyby (např. „prezident spojených států“ – s. 23; „venezuela“ – s. 4, pozn. 11), případně další drobné chyby a překlipy (např. hned tři na s. 24). V práci se rovněž objevuje

celá řada jmen, jež autor „uvádí na scénu“ bez jakékoli zmínky o jejich funkci, společenské úloze či předchozí kariéře.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Předkládaný text nepochybně splňuje nároky kladené na bakalářské práce. Zároveň bych si v optimálním případě představoval mnohem větší součinnost mezi autorem a vedoucím práce.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Autor do úvodu, věnovaného především osobnosti Muhammada Mosaddeka, zařadil odstavec o důvodech „invaze“ Velké Británie a Sovětského svazu do Íránu v roce 1941. Nikde však není zmíněno, kdy skončila sovětská okupace severního Íránu a jakou úlohu sehrál proces neochotného sovětského stahování z této oblasti v počátcích studené války. Měl by tento proces v rámci obhajoby alespoň stručně shrnout a zamyslet se nad tím, zda tato zkušenost nemohla mít přeci jen nějaký vliv na britsko-americkou percepci „rudé hrozby“ v Íránu o pouhých několik let později.
2. Kolega Rendl opakovaně zmiňuje Mosaddekovo znárodnění britské ropné společnosti AIOC – přičemž uvádí, že Labouristická strana stěžít mohla odporovat „principu znárodnění po tom, co sama tento princip aplikovala v Británii“ (s. 10). V čem spočíval zásadní rozdíl domácího znárodnění některých britských koncernů labouristickou vládou a íránského znárodnění společnosti AIOC? A jaké byly vlastně ony „Mosaddekovy představy o odškodnění“ (s. 23), které později Američané odmítli v rámci své destabilizační politiky?
3. Mosaddekovu Národní frontu označuje autor jako „spíše uskupení zaštit'ující lid“ (s. 7). Čím lze tedy vysvětlit fakt, že v roce 1950 se Národní frontě „podařilo dostat“ pouhých osm svých zástupců do parlamentu (Majlesu), jestliže měla takto široké ambice?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (A-F):

Práci Adama Rendla doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji známkou C – s možností zlepšení o stupeň v případě dobře zvládnuté obhajoby.

Datum: 2. 9. 2020

Podpis: Vít Smetana

Pozn.: Hodnocení pište k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo přiložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.